

Syndikalism i USA: The Industrial Workers of the World

Joyce Kornbluh

1992

Över 200 socialister och fackföreningsaktivister sammanträdde i Chicago 1905 för att bilda IWW (the Industrial Workers of the World), en fackförening grundad utifrån en förening av principerna från två traditioner: marxismens teser om klassmotsättningar och den inhemska amerikanska filosofin kallad "industrial unionism" (som i Sverige främst motsvaras av alla arbetares samorganisering i SAC-Syndikalisterna, ö.a.). IWW – i folkmun the Wobblies – sökte organisera utbildade och exploaterade invandrare, icke-vita, kvinnor och sångsarbetare, vilka alla var utestängda från de skrå av yrkesutbildade arbetare som organiserades av AFL (American Federation of Labor).

IWW ville skapa "en stor fackförening" (One Big Union), genom vilken arbetarna skulle överta produktions- och distributionsmedlen. Denna samhällsomvandling skulle vara resultatet av en partipolitiskt obunden revolutionär process med direkta aktioner på arbetsplatserna som skulle föra ett effektivt krig mot kapitalets konstellationer. IWW motsatte sig det konservativa försvaret av exklusiva yrkesintressen och AFLs skrå-struktur. The Wobblies hävdade att AFLs verksamhet ofta skedde på de utbildade och halvkväifierade arbetarnas bekostnad.

Bland delegaterna på detta första konvent återfanns Bill Haywood, då sekreterare i gruvarbetarfacket the Western Federation of Miners (WFM); Eugene V. Debs, ledare för det amerikanska socialistpartiet (SP); Mother Jones, legendarisk kämpa för barns och gruvarbetares rättigheter; Daniel DeLeon, ledare för det socialistiska arbetarpartiet (SLP); A. M. Simons, redaktör för International Socialist Review; Charles O. Sherman, sekreterare i metallarbetarfacket the United Metal Workers; William E. Trautman, redaktör för bryggerifackets tyskspråkiga tidning; Fader Thomas J. Hagerty, redaktör för the American Labor Union's tidning Voice of Labor; och Lucy Parsons, änka till en av Haymarket-martyrerna. De motsättningar som uppstod vid detta första konvent i frågor rörande politisk handling och administrativ struktur löstes inte förrän 1908. Under tiden hade sekteristiska intriger och organisatoriska spänningar lett till att flera grupper och individer hoppat av.

Bland dessa återfanns SLP, som bildade vad de kallade "det riktiga IWW" i Detroit (1905) och WFM som 1911 gick samman med AFL. De som stannade i IWW koncentrerade sig nu på att "bygga ett nytt samhälle inom den gamla samhällskroppen" genom industriella fack som skulle utgöra grunden för det nya "arbetarnas samvälde". Den inledning som 1908 lades till IWWs stadgar fångar IWWs anda och struktur i ett kortfattat men dramatiskt språk. IWWs perspektiv skulle inte komma att väsentligen förändras därefter. I det antagna företalet hävdas:

Arbetarklassen och den arbetsköpande klassen har ingenting gemensamt. Det kan aldrig bli någon fred så länge som hunger och otillfredställda behov återfinns hos miljoner arbetande människor och det fåtal som utgör kapitalistklassen lagt beslag på allt detta livets goda. Mellan dessa två klasser måste en strid pågå fram till dess att världens arbetare organiserar sig som en klass, tar över makten på jorden, erövrar produktionsmedlen och avskaffar löneslaveriet. Vi anser att koncentringen av företagen i allt färre händer gör yrkesfackföreningarna oförmögna att bemöta den ständigt växande makten hos kapitalistklassen. Yrkesfackförbunden bidrar till att skapa en situation där en grupp av arbetare ställs mot en annan inom en och samma industri. Därigenom bidrar de till varandras förluster i kampen om bättre löner. Därutöver hjälper dessa yrkesförbund kapitalisterna att vilseleda arbetarna genom att sprida föreställningen att arbetarklassen har gemensamma intressen med sina arbetsköpare. För att förändra dessa förhållanden och upprätthålla arbetarklassens intressen måste en organisering ske efter sådana linjer att alla arbetare i en enskild industri, eller i samtliga industrier om så krävs, lägger ner arbetet närhelst en strejk eller en lockout utbryter inom någon avdelning, så att ett angrepp på någon blir ett angrepp på alla (making an injury to one an injury to all). Istället för det konservativa mottot, "en hederlig dagslön för ett hederligt dagsverke", måste vi framhålla den revolutionära parollen, "Avskaffa löneslaveriet!"

Arbetarklassens historiska uppgift är att krossa kapitalismen. Producenternas armé måste organiseras inte endast för den dagliga kampen mot kapitalisterna utan också för att överta produktionen

när kapitalismen besejras. Genom att organisera industriellt skapar vi det nya samhällets struktur inom den gamla samhällskroppen.

IWW blev snart känd för dess revolutionära taktik med direkt aktion, dess dynamiska ledare och dess inspirerande sånger och grafik. IWWs medlemsregister upptog amerikaner av alla yrkeskategorier, utbildningsnivåer, raser och nationella härkomster. Invandrare med fackföreningskort i sina hemländer kunde bli medlemmar direkt. Inträdes- och månadsavgifter var så låga att de inte skulle utgöra hinder för låglönearbetare. Då avtal ansågs inkräkta på arbetarens ovillkorliga strejkrätt tecknade IWW aldrig några avtal, en kontroversiell inställning som inte övergavs förrän på 1930-talet. Strejker snarare än avtal utgjorde bränslet till IWWs militans, eftersom strejker skapade de erfarenheter och de perspektiv som var nödvändiga för den slutgiltiga generalstrejk som the Wobblies ansåg skulle kullkasta det kapitalistiska systemet. Militarismen fördömdes och medlemskap kunde nekas den som tog värvning i en stats militär eller blev polis. Arbetarnas Dag (Labor Day) firades den 1 Maj istället för att som de mer konservativa facken firade den första veckan i september.

Mellan 1905 och 1914 stegrade de ekonomiska förhållandena arbetarnas missnöje genom stigande priser, fasta eller minskande löner, en serie depressioner och vidspridd arbetslöshet. IWW blev ett militant uttryck för ett klasskrig i USA. De ledde eller deltog i 150 strejker före det första världskriget. Bland de mer betydelsefulla var gruvarbetarstrejken i Goldfield, Nevada (1906-07), textilarbetarstrejken i Lawrence, Massachusetts (1912), skogsarbetarstrejkerna i Louisiana och Arkansas (1912-13), silkesarbetarstrejken i Paterson, New Jersey (1913) och järnarbetarstrejken på Mesabi Range (1916). Starka IWW-avdelningar fanns inom skogsnäring, byggnadsindustri, jordbruk, hamn och varv samt sjöfart. Organisationen var också tillfälligt framgångsrik i mängder av textilstäder i östra USA, i Colorados kolgruvor, i Arizonas och Montanas koppargruvor och på Oklahomas oljefält.

Även om man kritiserades för att inte bygga upp stabila avdelningar och aldrig kom upp till mer än 100.000 betalande medlemmar, lyckades IWW skaka nationen och få ett inflytande som vida översteg dess storlek. Inte minst lyckades IWW minska och undergräva arbetarklassens splittring efter kön, ras och etnicitet. IWW-avdelningen som kontrollerade varvet i Philadelphia, IWW-avdelningen i Pittsburghs tobaksindustri och IWW-föreningarna bland Sydstaternas skogsarbetare var rasblandade. Afro-Amerikanen Ben Fletcher, som var IWWs starke man i Philadelphia tillhörde också det nationella ledarskapet. Kvinnor som Elizabeth Gurley Flynn och Matilda Rabinowitz var ledare inte endast för kvinnliga utan också för manliga arbetare. Flynn reste runt över hela USA och blev känd som "the Rebel Girl". Rabinowitz organiserade textilarbetare i New England, cigarrmakare i Pittsburgh och bilarbetare i Detroit. Tusentals spanskalande arbetare på Östkusten som blivit nekade medlemskap i AFL med hänvisning till deras etniska bakgrund kom att utgöra ryggraden i IWWs sjömänsavdelningar. IWW hade också otaliga spanskalande medlemmar över hela Sydvästra USA.

En allmän skolning av arbetarna fördes vidare genom propagandakommittéer, industriella utbildningsföreningar, sammankomster i invandrarlokaler (ethnic halls), hundratusentals flygblad, nationsvida tidningar – publicerade på femton språk, fackföreningsbibliotek, det Arbetande Folkets Skola (the Work Peoples College) i Duluth, Minnesota, klubbar och läger för junior-Wobblies, samt samkväm med debatter, sång, föreläsningar, satir och teater. Bland de mer effektiva utbildningsmaterialen återfinns IWWs den lilla röda sångboken (Little Red Songbook), ett stort bidrag till den amerikanska arbetarkulturen. Förutom den enormt produktive och legendariske svensken Joe Hill återfinns bland IWWs vismakare och poeter namn som Richard Brazier, Ralph Chaplin, Covington Hall, Laura Payne Emerson och T-Bone Slim. IWW-sånger ljöd bland strejkvakter, demonstrationer, luffarläger och massmöten. Chaplin's "Solidarity Forever" kom att bli de amerikanska arbetarnas nationalsång. IWWs grafik och teckningar överträffade allt i sin samtid och beundras av såväl professionella konstnärer, konsthistoriker och politiska aktivister.

När IWW försökte rekrytera folk ur "slavmarknaderna" – de delar av staden där arbetslösa samlades mellan påhuggen – drogs IWW in i strider till försvar av yttrande- och mötesfriheten. Mellan 1907 och 1917 utkämpade IWW ett trettiotal sådana konflikter för att hävda dess rätt att via gatuagitation adressera sina klassfränder. Under dessa dramatiska konfrontationer fylldes stadsfångelserna av tusentals IWW-medlemmar och sympatisörer. Många blev svårt skadade och ett mindre antal dödade innan organisationen lyckats få myndigheterna att åter respektera dess konstitutionella rätt till mötesfrihet, tryckfrihet, yttrandefrihet och föreningsfrihet. Amerika-

ner som i övrigt inte attraherades av IWWs ideologi deltog i dessa 52 konflikter och kom att respektera IWWs engagemang för mänskliga rättigheter. Roger Baldwin, erkänd förkämpe för medborgliga rättigheter, ansåg att IWWs bidrag till de medborgerliga rättigheterna i USA var av avgörande betydelse.

Innan och under det första världskriget bibehöll IWW sin antimilitaristiska position och motsatte sig USAs deltagande i kriget. Till skillnad från AFL, som då USA aktivt gav sig in i kriget förband sig att inte strejka, fortsatte IWW att leda strejker. Dessa strejker under krigstid gav arbetsköpare och regering tillfälle att anklaga IWW för förräderi. I september 1917 genomförde agenter från U.S. Department of Justice (ur den organisation som sedan blev FBI, ö.a.) mängder med razzior över hela landet. Hela IWWs ledarskikt – över 200 män och kvinnor – var efterlysta som kriminella samhällsomstörtare. I den stora Chicago-rättegången dömdes nära hundra Wobblies – så gott som hela första och andra skiktet dåvarande och blivande IWW-ledare – till fängelsedomar på mellan 10 och 20 år samt medföljande böter på mellan 10,000 och 20,000 dollar.

Inget gjordes för att beskydda IWW-medlemmar från den kommande häxjakten. Medborgargarden skapade av kapitalister och patriotiska högergrupper kunde precis lika gärna som polisen helt ostraffat anfalla IWW-lokalerna och möten liksom medlemmarnas hem. Förföljelsen intensifierades snart genom de anti-syndikalist-lagar som infördes i många delstater med den uttalade målsättningen att krossa IWW. Varje form av terror användes. En omskriven incident som inträffade på Armistice Day (Vapenstilleståndsdagen; firades 11 november under åren 1919-1938 till minnet av de stupade i första världskriget, ö.a.) vittnar om häftigheten i anti-IWW-kampanjen. En grupp medlemmar ur the American Legion i Centralia, Washington, anföll stadens IWW-lokal för att som vid tidigare attacker förstöra egendom och misshandla medlemmar. IWW-medlemmen Wesley Everest, en uniformerad krigsveteran, kastrerades och lynchades för att han slogs mot angriparna. Sju andra IWW-medlemmar som deltog i försvaret av lokalen mottog domar på mellan 25 och 40 år, vilka de flesta avtjänade fram till 1933. Juridiskt försvarsarbete och amnesti-kampanjer började uttömma IWWs styrka och medlemskapet plågades av motsättningar kring vilka villkor de fängslade kunde gå med på för att motta amnesti.

Ytterligare interna tvister uppstod kring frågan om vilka förbindelser man skulle ha med den begynnande Amerikanska kommuniströrelsen. Inledningsvis var IWW sympatiskt inställd till Bolsjevikernas revolution och 1920 erbjöds IWW medlemskap i kommunist-internationalen. Framträdande Wobblies som Bill Haywood, George Hardy, Elizabeth Gurley Flynn och Charles Ashleigh återfanns bland dem som attraherades av Sovjetkommunismen. IWW i allmänhet blev emellertid i allt ökande grad kritisk till Sovjet-systemet. Händelser som krossandet av Kronstadt-revolten 1919 och kommunistpartiets roll i den Italienska fabrikskrisen 1920 förde med sig ett avståndstagande som växte till uttalad fientlighet mot slutet av 1920-talet.

IWW stod fast vid sina teser om att gradvis erövra kontrollen över produktionen genom ekonomiska åtgärder på arbetsplatserna. Detta i kontrast till den kommunistiska positionen, som visserligen accepterade fackföreningsarbete, men som framhöll nödvändigheten av ett avantgardistiskt parti byggt på den demokratiska centralismens princip för att stötta kapitalismen. Mer än någonsin krävde IWW en demokratisk kontroll nerifrån och upp över arbetarorganisationerna och de blev än mer skeptiska mot rent politiska lösningar liksom mot framstående individuella ledares inflytande.

På 1920-talet föll IWW offer för förändrad industriell teknologi med medföljande förändringar av arbetsstyrkan. Omstruktureringen på verkade främst de industriella områden där IWW varit starkast. Andra orsaker till medlemsförluster var den hänsynslösa repressionen av arbetsköparna drog igång under periodens ”öppna arbetsplats” (open shop) kampanjer samt att vissa attraherades av kommunistpartiet. Trots dessa svårigheter fortsatte IWW att propagera för den industriella unionismens filosofi, nödvändigheten av absolut solidaritet och den direkta aktionens taktik. IWW bibehöll en stark organisation inom sjöfart och jordbruk och ledde 1928 en betydelsefull strejk i Colorados gruvor.

Under den stora depressionen förenade sig IWW med andra grupper för att bilda ”arbetslöshets-fack” i syfte att tillhandahålla husrum och mat åt de arbetslösa. 1932-33 var lokalavdelningen i Detroit aktiv i bilarbetarnas växande protesterörelse. IWW-medlemmar bidrog med sin militans och sin erfarenhet av vilda strejker och andra direkta åtgärder vilket skulle komma att leda fram till bildandet av United Automobile Workers. IWW spelade liknande roller i andra industriella centra, men blev sällan den fackförening som i slutändan valdes av arbetarna. Ett av undantagen inträffade i Cleveland, där IWW kom att representera arbetarna på ett dussintal arbetsplatser. En representation skulle behålla fram till slutet av 1940-talet.

IWWs kanske mest betydelsefulla bidrag bestod i att de lade grunden för den taktik och den filosofi som ledde fram till massorganiseringen av okvalificerade, invandrade, icke-vita och kvinnliga arbetare i CIO och AFL under 1930- och 1940-talen. IWWs strejktaktik, de så kallade sit-downs från Schanectady 1906, sammankedjade strejkvakter (chained picketing) från Lawrence, Kansas, 1928, bilkaravanerna från Colorado 1928 och andra innovationer, som en gång betraktades som revolutionära blev standard inom arbetarrörelsen.

IWW satte också sina spår inom medborgarrättsområdet, där de fick frisinna att bilda permanenta organisationer till försvar för olikänkandes rättigheter. IWWs agitation mot de hänsynslösa skurkar som profiterade på massan av arbetslösa (employment sharks) ledde till regleringen av arbetsförmedlingsmarknaden. IWWs kamp mot missförhållandena på fängelserna bidrog till skapandet av mer humana fängelseförhållanden. IWW var också föregångare i organiseringen av säsongsarbetare, framförallt inom jordbruket. IWWs stil och hjälte-dåd var sådan att the Wobblies blivit hedrad i den amerikanska litteraturen på ett för radikala arbetare unikt sätt. Bland de många amerikanska författare som skrivit positivt om IWW återfinns Upton Sinclair, Jon Dos Passos, Eugene O'Neill, B. Traven, and James Jones. Joe Hill har blivit martyrer för hela arbetarrörelsen och en sång till hans ära vann stor popularitet i 1960-talets antikrigsrörelse.

IWWs högkvarter förblev i Chicago (fram till 1991 då det flyttades till San Fransisco, ö.a.). Medlemskapet har minskat till under ett tusen (ca 700 1991, ö.a.) och få lokalavdelningar har fungerande sektioner på arbetsplatserna, men IWW har bibehållit en livaktig press (den största tidningen är Industrial Worker som finns att få i Sverige genom INFO i Stockholm, ö.a.). Sedan 1960-talet har intresset för IWWs historia och filosofi ökat, vilket resulterat i en anmärkningsvärd ström av böcker, dramor, memoarer, muntliga traditioner (oral histories), och filmer som delvis eller i sin helhet berör IWW och dess arv. Fred Thompson (1900-1987), som gick in i IWW i början av 1920-talet, satt i San Quentin, och blev vald till den verkställande styrelsen (IWWs motsvarighet till SACs AU, ö.a.) för första gången 1928 har fungerat som rådgivare och sakkunnig vid ett flertal av dessa projekt. Thompson, den officiella IWW-historikern, hjälpte i stort sätt varje IWW-forskare och engagerade sig helhjärtat åt bevarandet av en äkta IWW-historik. Den enskilt viktigaste händelsen för att åstadkomma detta inträffade när IWW skänkte sitt arkiv till Wayne State University i Detroit, där det är tillgängligt för såväl allmänheten som forskare.

Det Anarkistiska Biblioteket

Joyce Kornbluh
Syndikalism i USA: The Industrial Workers of the World
1992

Anarkistisk tidskrift nummer 8
Översatt av: Mattias Gardell

sv.anarchistlibraries.net